

FOLKETINGET

Miljø- og Fødevareudvalget, Europaudvalget, Grønlandsudvalget, Færø-udvalget samt Brexit-følgegruppen

EU-konsulenten

Til: Udvalgets medlemmer
Dato: 28. juni 2017

Kontaktperson:

Julia Ballaschk (3655)

Brexit: Konsekvenser for UK's og for EU's fiskeripolitik

Sammenfatning

Den britiske udtrædelse af EU vil have betydelige konsekvenser for britisk og for EU's fiskeindustri. Tre af de politisk mest omdiskuterede emner er adgangen til UK's farvande, fiskekvoter og den fremtidige handel med fiskeriprodukter.

Den 21. juni 2017 meddelte den britiske regering, at den vil foreslå en fiskerilov, der vil gøre det muligt for UK at kontrollere adgangen til eget farvand og til at fastsætte fiskekvoter, når UK har forladt EU. Dagen efter udgav det britiske Underhus et notat om konsekvenserne af Brexit for den britiske fiskeindustri.

Denne note giver et overblik over nogle af de problemstillinger, der er forbundet med Brexit. Noter tager udgangspunkt i en undersøgelse foretaget for Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg (PECH)¹ i anledning af en høring om Brexit den 21. juni 2017² og i to rapporter, der blev udgivet af Overhuset³ og Underhuset⁴ efter høringer med eksperter, regeringen og repræsentanter fra civilsamfundet og erhvervslivet.

¹ [Europa-Parlament \(2017\): Europa-Parlament \(2017\): Research for PECH-Committee – Common Fisheries Policy and BREXIT](#)

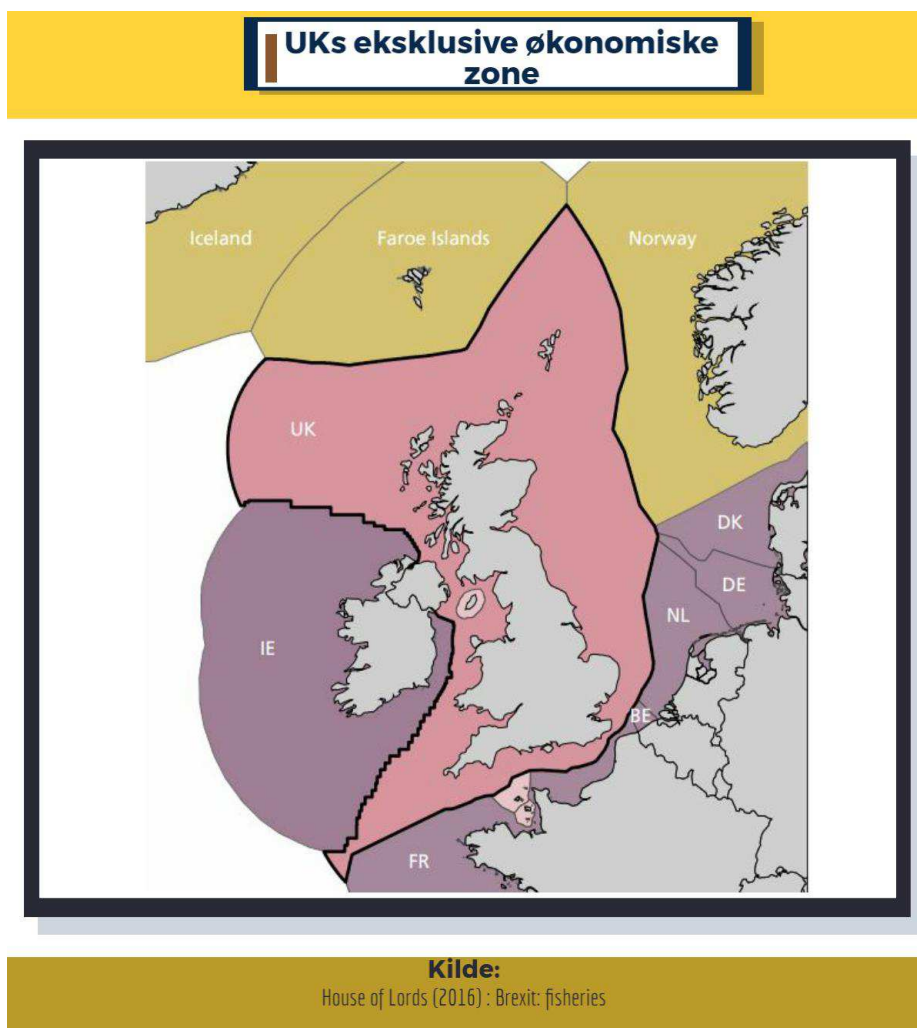
² Høringen kan ses online [her](#)

³ [House of Lords. European Union Committee \(2016\): 8th Report of Session 2016-17. Brexit: fisheries.](#)

⁴ [House of Commons \(2017\): Brexit: What next for UK fisheries? Briefing Paper, Number CBP7669](#)

Adgang til britisk farvand: det britiske perspektiv

Den fælles fiskeripolitik giver EU-medlemslandene lige adgang til hinandens farvande. Efter Brexit får UK fuld kontrol over sin eksklusive økonomiske zone, som kan udstrækkes til maksimalt 200 sømil (ca. 370 km).

Figur 1

Mellem 2011 og 2015 stod britiske fartøjer for kun 43 pct. af den samlede EU-fangst i UK's eksklusive økonomiske zone. Adgangen til eget farvand var derfor et vigtigt argument for udtrædelsen af EU. Men adgangen til den eksklusive økonomiske zone er for UK's fiskere ikke ensbetydende med flere fisk, da UK også i fremtiden vil være bundet af sine folkeretlige forpligtelser.

Havretskonventionens artikel 61 - 64

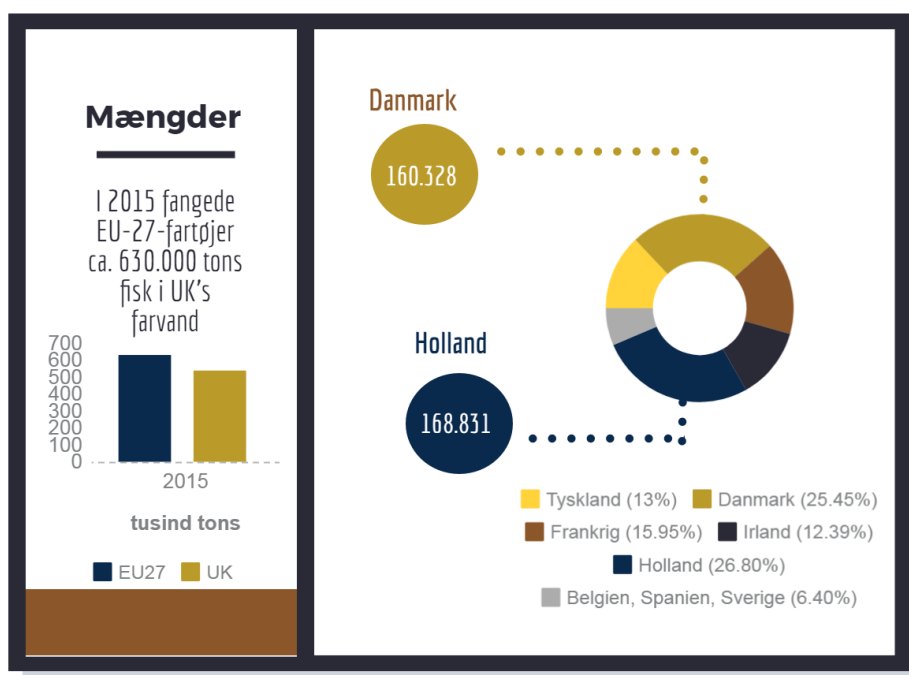
Hvis UK ikke selv kan udnytte sin tilladte fangstmængde, forpligter FN's havretskonvention af 1982 UK til at give andre stater adgang til overskuddet. Derudover vil UK stadig være forpligtet til at samarbejde med andre stater om at fange de fiskebestande, der forekommer inden for flere staters eksklusive økonomiske zone, og om fangsten af stærkt vandrende arter.

Historiske aftaler

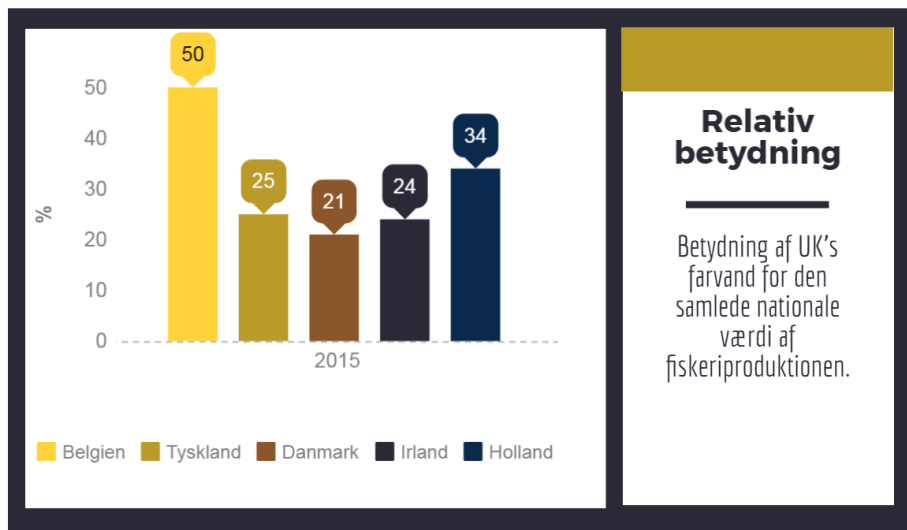
Før den fælles fiskeripolitik trådte i kraft, indgik 13 europæiske lande i 1964 Londonkonventionen, der sikrede adgangen til hinandens farvande, hvis det andet land havde fisket der mellem 1953 og 1962. Der er modstridende holdninger til, hvorvidt Londonkonventionen stadig gælder, eller om de rettigheder, den indeholder, blev erstattet af EU's fælles fiskeripolitik. Op til parlamentsvalget i juni 2017 meldte Theresa May ud, at den britiske regering vil opsig Londonkonventionen.⁵ Der gælder dog 2 års varselsfrist.

Adgang til britisk farvand fra et EU-perspektiv

Britisk farvand: nøgletal

⁵ [The Conservative and Unionist Party Manifesto 2017](#), s. 27.

Kilde:
 Europa-Parlament (2017): Research for PECH-Committee - Common Fisheries Policy and BREXIT - Trade and economic related issues

Figur 2

I 2015 fangede EU-27-landene 33,7 pct. af deres samlede mængde fisk i den britiske eksklusive økonomiske zone. Det svarede til cirka en fjerdedel af den samlede værdi af fangsten (se figur 2 og 3).

Briterne er ikke i samme grad afhængige af EU-27-landenes fangstområder: I 2015 fangede britiske fiskere cirka 538.000 tons fisk i britiske farvande og kun 152.000 tons i udenlandske farvande.

Hvis briterne fuldstændig udelukker udenlandske fartøjer fra deres eksklusive økonomiske zone, risikerer de, at EU-landene vil lukke markedsadgangen til britiske fiskeriprodukter. Den britiske regering ser derfor positivt på en norsk eller færøsk model, hvor man forhandler adgang til hinandens farvande samtidig med fiskekvoter og markedsadgang.

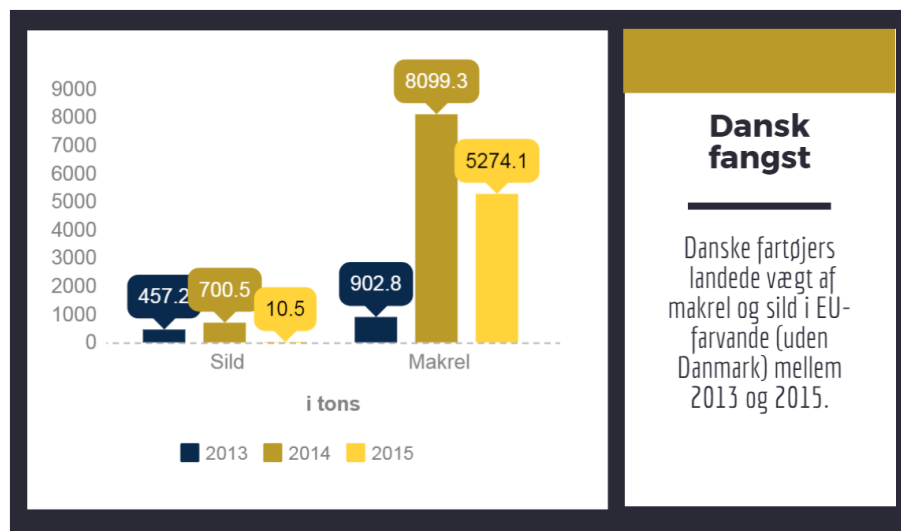
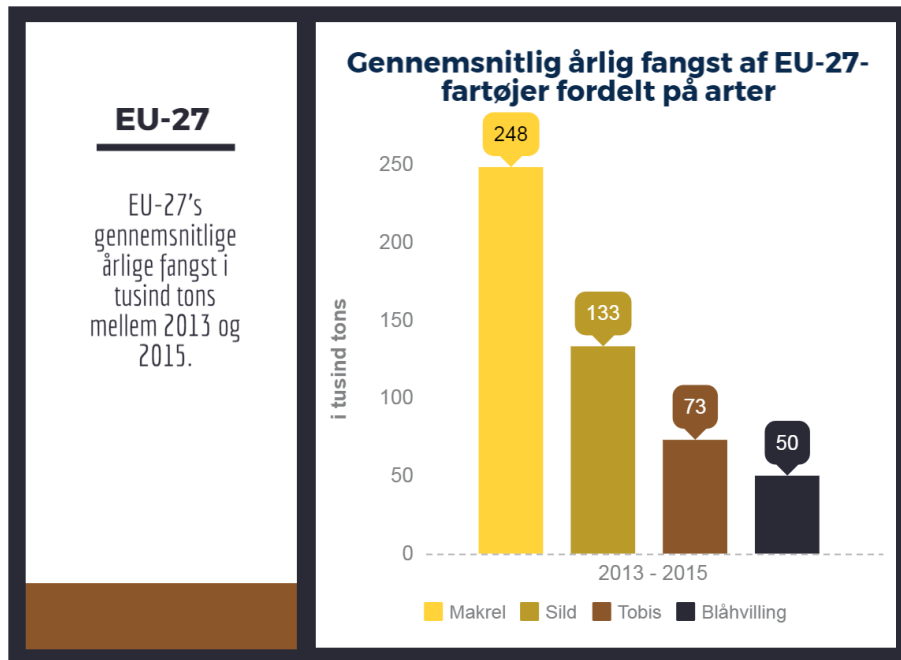
Brexit og fiskekvoter

De nationale fiskekvoter er fordelt efter princippet om relativ stabilitet. Det betyder, at fiskekvoterne i den eksklusive økonomiske zone blev fordelt efter, hvem der allerede fiskede i de berørte farvande. Set i bakspejlet stillede princippet UK ringere end andre medlemslande. Brexit var derfor også forbundet med et håb om at kunne genforhandle mere fordelagtige fiskekvoter.

I deres rapporter slår det britiske Overhus og Underhus fast, at UK skal blive ved med at fastsætte kvoter sammen med EU og nabolandene, og at kvotefastsættelsen skal baseres på et videnskabeligt frem for et politisk grundlag. UK skal derfor blive ved med at modtage rådgivning om bestandenes tilstand fra Det Internationale Havundersøgelsesråd, ICES. Ensidige beslutninger om at forøge fangstkvoterne kan blive risikabelt. Det viste f.eks. "makrelkrigen" i 2010, hvor Island og Færøerne fastsatte højere kvoter for makrel og sild. EU straffede Færøerne bl.a. ved at forbyde importen af færøsk sild. En handelskrig kan ramme UK hårdt, da 70 pct. af den britiske eksport af fiskeriprodukter går til EU-27-lande.

Alligevel står UK i en stærk forhandlingsposition, når det gælder fiskekvoter og adgang til fiskeri i britisk farvan. Især den pelagiske fiskeindustri i EU-27 vil blive særlig ramt af en begrænsning i adgangen til de britiske farvande (se figur 4).

Fangst af fiskearter i UK's farvande

Kilde:

Europa-Parlament (2017): Research for PECH-Committee - Common Fisheries Policy and BREXIT - Trade and economic related issues

Miljø- og Fødevarerministeriet, Statistikbanken.

Figur 3

EU-27-fartøjer, der sejler under britisk flag

I 2014 fiskede omkring 60 fartøjer i UK's farvand, som var ejet af udenlandske investorer, men var registreret i UK og sejlede under britisk flag. Desuden har spanske og hollandske virksomheder foretaget betydelige investeringer i den britiske fangstsektor. Når udenlandske ejere opretter britiske virksomheder for at bruge de britiske fiskekvoter (quota hopping), er det som udgangspunkt en følge af den frie bevægelighed inden for EU's indre marked og ikke en del af den fælles fiskeripolitik. Om denne praksis kan fortsætte, afhænger af forhandlingerne mellem UK og EU om adgangen til det indre marked.

Umiddelbart er der tre konkrete problemstillinger, når UK forlader EU: For det første vil britiske fartøjer miste adgang til EU's farvand. For det andet er det uklart, hvorvidt UK vil ændre sin registreringspolitik, og om udenlandskejede fartøjer stadig vil få adgang til f.eks. Falklandsøernes farvande.⁶ For det tredje er der usikkerhed om retsstillingen af udenlandskejede fiskekvoter. Ifølge Overhusets rapport vil den britiske regering i fremtiden i høj grad lægge vægt på, at disse kvoter gavner den britiske økonomi, bl.a. ved at kræve, at der etableres britiske arbejdspladser.

En fremtidig britisk fiskepolitik

På grund af sine folkeretlige forpligtelser vil UK være nødt til at forhandle kvoter med EU for vandrende arter og fiskebestande, der lever i flere landes farvande. Tager man udgangspunkt i Norge som et eksempel på et ikke-EU-land med en stor fiskebestand, kan man konstatere, at til trods for, at Norge geografisk er meget mere isoleret end UK, deler Norge 90 pct. af sine fiskebestande med andre lande. Derfor fastsætter nordmændene fiskekvoter og forvaltningsstrategier for vigtige fiskebestande efter aftale med andre lande, bl.a. EU og Rusland. Norge og EU har udviklet strategier for bl.a. torsk, kuller og sild. Da EU forhandler fiskeriaftaler på vegne af medlemslandene, er UK's mulige fremtidige samarbejdspartnere EU eller den Nordøstatlantiske Fiskerikommision, NEAFC.⁷

Det norske eksempel

En norsk havvidenskabsmand sagde i april 2016 til den britiske avis The Guardian, at forvaltningen af torskbestanden ikke var raketvidenskab. Det er meget mere kompliceret.⁸

⁶ Falklandsøerne har bl.a. store bestand af blæksprutte. Som britisk oversøisk territorie får britiske fartøjer adgang til disse bestande.

⁷ NEAFC er en sammenslutning af de lande, der har fiskebestande i Nordøstatlanterhavet. Medlemmer er Danmark (på vegne af Færøerne og Grønland), EU, Island, Norge og Rusland.

⁸ [The Guardian \(2016\): "Cod almighty: the secret of Norway's monster fish bonanza"](#)

Norge har et meget komplekst system til forvaltningen af sine fiskebestande. Forvaltningsstrategien indeholder bl.a. en begrænsning af adgangen til norsk farvand for udenlandske fiskere, fastsættelse af kvoter, afskaffelse af statsstøtte til fiskeriet og reducere af overkapaciteten i sektoren ved f.eks. at reducere antallet af fartøjer.

Det britiske parlament og den britiske regering forventer, at et lignende britisk system vil være lige så komplekst som det norske.

Handel efter Brexit

Set fra et EU-27-perspektiv, er der ingen oplagte vindere eller tabere af Brexit, når det handler om fiskeri: De nordlige EU-medlemslande eksporterer i høj grad til UK, mens de sydlige medlemslande er importører af britiske fiskeriprodukter.

UK har en positiv handelsbalance med EU, hvad angår fisk og skaldyr. To tredjedel af UK's fisk- og skaldyrimport kommer fra lande uden for EU – men Danmark står for halvdelen af UK's makrelimport. Den britiske fiskeforarbejdningsindustri lægger derfor stor vægt på, at UK sikrer sig markedsadgang til EU.

Det norske eksempel

Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) omfatter ikke fiskeproduktion eller fiskeriprodukter. Norge har alligevel forhandlet fordelagtig eller toldfri tilgang til EU's indre marked for mange af sine fiskeriprodukter. Alligevel er en betydelig del af den norske fiskeforarbejdningsindustri flyttet til EU – især Skotland. Samtidig har Norge givet EU-fartøjer adgang til sine farvande for at få adgang til EU's indre marked.

I UK er den britiske regering derfor indstillet på, at man skal give nogen adgang til den eksklusive økonomiske zone for at få toldfri adgang til det indre marked. Derudover er det sandsynligt, at UK skal leve op til EU-markedsregulering og EU-standarder for at kunne eksportere produkter til EU.

Handelsaftaler regulerer typisk ikke fiskeriet og fiskesektoren, idet der indgås særskilte fiskeriaftaler. Set fra EU-27's medlemslande og britisk perspektiv er der derfor interesse for en overgangsordning, der viderefører de nuværende regler, før en mere omfattende fiskeriaftale kan forhandles på plads.